

EKSEMPELKATALOG

KOMMUNALE SYGEPLEJETILSTANDE

Læsevejledning

Eksempelkataloget er udarbejdet med henblik på at beskrive *eksempler* på hvordan den sygeplejefaglige dokumentation på område – eller tilstandsniveau *kan* se ud. Kataloget skal dermed *ikke* betragtes som en instruks, men kan bruges til inspiration.

Den enkelte kommune har **metodefrihed** vedrørende:

- Om områder eller tilstande skal anvendes til dokumentation af et overblik over borgerens sygdomme, funktionsnedsættelser og eventuelle diagnoser jf. Styrelsen for Patientsikkerheds krav på området eller om overblikket dokumenteres et andet sted i journalen

Eksempelkataloget indeholder derfor både eksempler med og uden beskrivelser af sygdomme, funktionsnedsættelser og diagnoser.

- Om områder eller tilstande skal anvendes til dokumentation af planlagt pleje og behandling samt den behandlingsansvarlige læge jf. Styrelsens for Patientsikkerheds krav på området eller om det dokumenteres et andet sted i journalen.

Eksempelkataloget indeholder derfor både eksempler med og uden dokumentation af planlagt behandling og den behandlingsansvarlige læge.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*.

Kommunale sygeplejetilstande

Hvordan anvendes tilstande?

Det udredes, om en borger har aktuelle problemer eller risici inden for de 12 sygeplejefaglige problemområder*. Tilstandene understøtter beskrivelsen af borgerens behov og problemer i forbindelse med den sygeplejefaglige dokumentation, herunder opstart af den sygeplejefaglige indsats efter Sundhedslovens §138 , samt opfølgning herpå.

Tilstande:

- Hvis borger har et aktuelt problem, hvor der oprettes en indsats, **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på tilstandsniveau.
- Hvis borger har et aktuelt problem, hvor der **ikke** oprettes en indsats **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på tilstandsniveau. . Det kan fx være tilfælde, hvor borger har et aktuelt problem, men en pårørende varetager indsatsen.

Risici:

- Risici **skal** dokumenteres på områdeniveau.

Tilstandene bør *ikke* anvendes til bemærkninger i dagligdagen mellem medarbejdere fx *"Det er aftalt med borger, at sårbehandling udskydes til i morgen"*. Denne type udveksling af bemærkninger, der ikke er udtryk for ændring i den aktuelle tilstand, kan med fordel noteres et andet sted i journalen.

Tilstandspræcisering

Det er **et krav**, at de relevante tilstande udredes.

* Vejledning om sygeplejefaglig journalføring (Til personale der varetager sygeplejefaglige opgaver)

FSMII term	Kort beskrivelse	Eksempel
Funktionsniveau		
Problemer med daglige aktiviteter	Vælges ved problemer med koordinering og planlægning af daglige aktiviteter.	Behov for hjælp til koordinering og planlægning af daglige aktiviteter eller ved behov for anden støtte til planlægning og koordinering af dagligdagen.
Bevægapparat		
Problemer med mobilitet og bevægelse	Vælges ved problemer med mobilitet, balance og motoriske funktioner.	Bevægelseshæmning, ufrivillige bevægelser, nedsat muskelstyrke, immobilitet, kontrakturer, faldtendens og balanceproblemer.
Ernæring		
Problemer med ernæring	Vælges ved problemer med at indtage en korrekt mængde væske eller optage ernæring og vitaminer/mineraler eller ved ernæringsbetingede stofskifteproblematikker.	Hypo- eller hyperglykæmi, tygge-/synkebesvær, småtspisende og nedsat hudturgor.
Problemer med vægt	Vælges ved problemer med vægt.	Højt/lavt BMI og uhensigtsmæssig vægttab eller vægtstigning.
Hud og slimhinder		
Problemer med tryksår	Vælges ved problemer med sår, der er opstået som følge af tryk og/eller shear.	Tryksår stadie 1-4, hospitalserhvervede tryksår, liggesår.
Problemer med diabetisk sår	Vælges ved problemer med diabetiske sår.	Neuropatiske fodsår, eller iskæmiske fodsår forårsaget af type 1 eller type 2 diabetes.
Problemer med andre sår	Vælges ved traumatiske sår og ved ulcus, der ikke er tryksår eller diabetiske sår.	Sår som følge af traume samt ulcus, der opstår grundet cirkulatorisk insufficiens eller cancer.
Problemer med hud og slimhinder	Vælges ved problemer med hud og slimhinder, som ikke er sår.	Kløe, kradsemærker, udslæt, skællende hud, eksem eller andre fund i hudens/slimhindernes farve og struktur.
Kommunikation		
Problemer med kommunikation	Vælges ved problemer med at kommunikere mundtligt og skriftligt samt anvende udstyr til kommunikationsformål.	Nedsat evne til at formulere behov og oplevelser, verbalt eller nonverbalt, gøre sig forståelig, kommunikere og/eller forstå andres kommunikation, anvende udstyr til kommunikationsformål fx telefon, nødkald eller anden teknologi.
Psykosociale forhold		
Problemer med misbrug	Vælges ved problemer med vedvarende og skadeligt brug af medicin, alkohol eller stoffer.	Abstinenssymptomer og psykiske eller sociale følger af et misbrug.
Problemer med socialt samvær	Vælges ved problemer med at håndtere socialt samvær eller overholde sociale normer.	Håndtere og etablere socialt samvær herunder aktiviteter i familien, foreninger og andre relationer, interagere med andre eller etablere og opretholde relationer.
Problemer med trivsel	Vælges ved problemer med psykiske eller psykiatriske symptomer og evnen til at håndtere følelser.	Vedvarende tristhed, sorg, savn, apati, rastløshed, vrede, ængstelighed, , aggressivitet, stress, tankeforstyrrelser, tvangshandlinger.
Respiration og cirkulation		
Respirationsproblemer	Vælges ved respirationsproblemer og uhensigtsmæssig vejrtrækning.	Ændringer i respirationen, nedsat eller manglende hostekraft, ekspektoratdannelse, cyanose eller nedsat saturation.
Cirkulationsproblemer	Vælges ved cirkulationsproblemer og uhensigtsmæssige kredsløbsforstyrrelser.	Bleg og kold hud, ødemer, hypertension, hypotension, hjerterytmier, bradycardi eller takycardi.
Seksualitet, køn og kropsoptagelse		
Problemer med seksualitet, køn og kropsoptagelse	Vælges ved problemer ift. seksualitet, køn og kropsoptagelse.	Nedsat, manglende eller øget seksuel lyst, erektionssvigt, impotens, samlejesmerter og ændringer i kropsoptagelse som følge af fx masektomi eller ar.
Smerter og sanseindtryk		
Problemer med smerter	Vælges ved problemer med smerter.	Nervesmerter, fantomsmerter, kroniske, akutte og periodevis smerter.
Problemer med sanser	Vælges ved problemer med synssans, lugtesans, smagssans hørelse, og følesans.	Symptomer på behandlingskrævende øjensygdomme, manglende eller ændret lugte- og smagssans, ændret eller manglende hørelse og ændringer i følesans.
Søvn og hvile		
Problemer med søvn og hvile	Vælges ved hvile- og søvnproblemer.	Påvirket søvnkvalitet, indslumringsproblemer, utilstrækkelig eller uhensigtsmæssigt søvn- og hvilemønstre.
Viden og udvikling		
Problemer med hukommelse	Vælges ved problemer med at kunne registrere, lagre og genkalde sig informationer.	Glemsomhed, forvirring vedrørende tid og sted, vanskelighed med at finde ting.
Kognitive problemer	Vælges ved problemer med målrettet tænkning samt forståelse, ræsonnere og reflektere.	Manglende evne til beslutningstagning, fastlægge rækkefølge af handlinger, lære nye færdigheder, skabe struktur, følelsesregulering.
Problemer med sundhedskompetence	Vælges ved problemer med at finde, forstå, vurdere og bruge informationer til at tage beslutninger om sundhed og handle herefter.	Manglende samarbejde og kontakt med sundhedsvæsenet og utilstrækkelig indsigt i egne helbredsproblemer, sygdomme og behandling.
Udskillelse af affaldsstoffer		
Problemer med vandladning	Vælges ved problemer med vandladning, kontinens og nyrerne.	Symptomer på anomaliteter i blærens funktion, væsentlige ændringer i urinens konsistens, lugt og udseende og utilstrækkelig evne til udskillelse af affaldsstoffer.
Problemer med mave og tarm	Vælges ved problemer med mave og tarm.	Symptomer på anomaliteter i mave- og tarmfunktion og væsentlige ændringer i afførings konsistens, lugt, udseende og hyppighed.

TILSTANDE

- Hvis borger har et aktuelt problem, hvor der oprettes en indsats, **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på tilstandsniveau.
- Hvis borger har et aktuelt problem, hvor der **ikke** oprettes en indsats **skal** de relevante Kommunale sygeplejetilstande udredes og beskrives på tilstandsniveau. Det kan fx være tilfælde, hvor borger har et aktuelt problem, men en pårørende varetager indsatsen.

EKSEMPLER TILSTANDE

Tilstand	Beskrivelse (tilstand)	Eksempel på udfyldt tilstand
Problemer med daglige aktiviteter	Vælges ved problemer med koordinering og planlægning af daglige aktiviteter.	<i>Udviklingsforstyrrelse</i> . Betydelige udfordringer med at strukturere sin hverdag og bevare overblik. Glemmer indtagelse af medicin og lægeaftaler.
Problemer med mobilitet og bevægelse	Vælges ved problemer med mobilitet, balance og motoriske funktioner.	<i>Parkinson 2004</i> . Hæmmet gangfunktion grundet ufrivillige bevægelser og balanceproblemer. Forværres op til medicinindtag. Falder ugentligt, typisk aften og ved træthed <i>Anmodet om en medicinpumpe på neurologisk afdeling. Afventer faldudredning.</i>
Problemer med ernæring	Vælges ved problemer med at indtage en korrekt mængde væske eller optage ernæring og vitaminer/mineraler eller ved ernæringsbetingede stofskifteproblematikker.	<i>Diabetes type 1, 2008</i> . Svingede blodsukker, ingen motivation for diabetesvenlig kost. Reagere selv på symptomer ved hyper- og hypoglykæmi, kan ikke selv måle blodsukker grundet gigt i hænderne. Hyperglykæmi, ofte mundtørhed, kløende øjne og hyppige vandladninger. Hypoglykæmi, ofte udtalt nedsat stemningsleje.
Problemer med vægt	Vælges ved problemer med vægt.	<i>Cancer i spiserør</i> . Tabt 12-15 kg det sidste halve år. Er selv opmærksom på indtag af energitæt mad og drikke samt mellemmåltider. Målet er vægtøgning til 65 kg. <i>Løbende opfølgning ved ernæringssygeplejerske</i>

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE

Tilstand	Beskrivelse (tilstand)	Eksempel på udfyldt tilstand
Problemer med tryksår	Vælges ved problemer med sår, der er opstået som følge af tryk og/eller shear.	Tryksår på haleben kategori 2. Rødme ca. 5 kr. størrelse, i midten hul ca. 0,5 cm. Rød sårbunden, sparsom sårsekretion, ingen infektion.
Problemer med diabetisk sår	Vælges ved problemer med diabetiske sår.	Neuropatisk fodsår over ve. lilletånegl . Nekrose med let gulligt sekretion og fibrin. Hvidlig sårkant, ingen infektion eller maceration.
Problemer med andre sår	Vælges ved traumatiske sår og ved ulcus, der ikke er tryksår eller diabetiske sår.	Malignt melanom i øjenhule 2023 . Cirkulært kronisk sår i højre øjenhule, diameter 1,5 cm, ingen infektion. Kontrol i sårambulatoriet d. xx
Problemer med hud og slimhinder	Vælges ved problemer med hud og slimhinder, som ikke er sår.	Svamp med glinsende rødme og kløe under højre bryst.
Problemer med kommunikation	Vælges ved problemer med at kommunikere mundtligt og skriftligt samt anvende udstyr til kommunikationsformål.	Ekspressiv afasi. Kognitivt velfungerende. Kan ikke give udtryk for egne behov. Uforståelige sætninger og ord. Tydelig nonverbal frustration og fremstår lettere aggressiv ved oplevelse af ikke at bliver forstået. Anvender pege – og stoveplade. Pårørende oplyser. at der er ansøgt om pege-stavecomputer.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE

Tilstand	Beskrivelse (tilstand)	Eksempel på udfyldt tilstand
Problemer med misbrug	Vælges ved problemer med vedvarende og skadeligt brug af medicin, alkohol eller stoffer.	Ved smerter og angst indtages for meget smertestillende og beroligende medicin. Fremstår abstinens med tremor, kropslig uro og tankemylder ved medicinmangel. D.d. henvist til misbrugscenteret.
Problemer med socialt samvær	Vælges ved problemer med at håndtere socialt samvær eller overholde sociale normer.	Introvert. Svært ved at etablere og opretholde et netværk. Sparsom kontakt til familien. Ønsker hjælp til at skabe kontakt til frivilligcenteret.
Problemer med trivsel	Vælges ved problemer med psykiske eller psykiatriske symptomer og evnen til at håndtere følelser.	Angst siden 2011. Opstår ved stærke smerter og åndenød. Har svært ved at håndtere følelser under angstanfald. Trist over at mangle nære relationer.
Respirationsproblemer	Vælges ved respirationsproblemer og uhensigtsmæssig vejtrækning.	Åndenød ved anstrengelser grundet KOL siden 2006 ved de fleste aktiviteter. Usikker på hvordan og hvornår inhalationsmedicin anvendes. Ryger og ved det er uhensigtsmæssigt. Følges i lungeambulatoriet XX og henvises til rygestopkonsulent d.d.
Cirkulationsproblemer	Vælges ved cirkulationsproblemer og uhensigtsmæssige kredsløbsforstyrrelser.	Åreforkalkninger 2015. Ødematøse underekstremiteter. Klarer selv at tage kompressionsstrømperne af og på. Bliver fulgt en gang årligt hos bandagist.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE

Tilstand	Beskrivelse (tilstand)	Eksempel på udfyldt tilstand
Problemer med seksualitet, køn og kønsopfattelse	Vælges ved problemer ift. seksualitet, køn og kropsoptagelse.	Cancer mammae i venstre bryst 2022 med mastektomi. Svært ved at acceptere sin krop med de fysiske ændringer og ar. Føler sig mindre feminin og attraktiv. Undgår intime situationer. Føler skam og har dårlig samvittighed over for sin partner grundet manglende seksuelle lyst.
Problemer med smerter	Vælges ved problemer med smerter.	Venstresidig amputation 2023. Fantomsmerter føles som krampelignende eller elektriske stød, er uforudsigelige og udløses ofte aften og nat. Påvirket livskvalitet. Tilbageholdende med at indtage smertestillende, grundet nervøsitet for afhængighed.
Problemer med sanser	Vælges ved problemer med synssans, lugtesans, smagssans hørelse, og følesans.	Karpaltunnelsyndrom, som er konstateret i foråret 2024. Oplever smerter og føleforstyrrelser i langfinger og ringfinger. Ønsker ikke operation, kan ikke overskue en længere sygdomsperiode. Kontakter selv sygeplejen mhp. koordinering, hvis hun ændrer mening.
Problemer med søvn og hvile	Vælges ved hvile - og søvnproblemer.	Vågner flere gange om natten, har svært ved at falde i søvn og føler sig træt og irriteret i løbet af dagen. Fremstår frustreret, råbende og lettere psykotisk når søvnbehovet ikke dækkes. Forstår ikke, hvorfor der er mørkt, og hvorfor andre omkring hende sover. Har god effekt af kontakt og brug af kugledyne.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve* og *kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

EKSEMPLER TILSTANDE

Tilstand	Beskrivelse (tilstand)	Eksempel på udfyldt tilstand
Problemer med hukommelse	Vælges ved problemer med at kunne registrere, lagre og genkalde sig informationer.	Husker ikke længere at tage sin medicin eller klare almindelige daglige aktiviteter grundet glemsomhed efter blodprop i hjernen. Er under udredning for demens i "xx".
Kognitive problemer	Vælges ved problemer med målrettet tænkning samt forstå, ræsonnere og reflektere.	Hjernetumor højre frontallap oktober 2024. Svært ved at forstå og handle på anvisninger eller agere passende i samtale når sætninger er lange og komplekse.
Problemer med sundhedskompetence	Vælges ved problemer med at finde, forstå, vurdere og bruge informationer til at tage beslutninger om sundhed og handle herefter.	Udviklingshæmning, medfødt. Evner ikke at følge behandlingsplan for DM type 2 grundet utilstrækkelig indsigt i sygdommen. Møder ikke op til opfølgende lægesamtaler.
Problemer med vandladning	Vælges ved problemer med vandladning, kontinens og nyrerne.	Blærecancer 2019. Permanent kateter a demeure grundet utilstrækkelig evne til at udskille urin efter. Har problemer med den daglige håndtering af kateteret.
Problemer med mave og tarm	Vælges ved problemer med mave og tarm.	Fjernelse af tumor i tyktarmen i 2009. Kolostomi, to-delsbandage omkring stomien. Kan skifte posen og er ved at lære at skifte pladen.

Der, hvor den enkelte kommune har **metodefrihed**, vil teksten i eksemplerne være markeret med *grå tekstfarve og kursiv skrifttype*. Se læsevejledning.

RISICI

- Risici **skal** dokumenteres på områdeniveau.

EKSEMPLER OMRÅDENIVEAU - RISICI

Område	Beskrivelse	Eksempel på udfyldt risiko på områdeniveau
Funktionsniveau	Vælges ved problemer med koordinering og planlægning af daglige aktiviteter.	Er i øjeblikket tilknyttet genoptræningscenteret efter hjernetumoroperation og har et par gange ikke formået at koordinere kørsel. OBS på, om borgeren på et tidspunkt udvikler et behov for hjælp til koordinering.
Bevægeapparat	Vælges ved problemer med mobilitet, balance og motoriske funktioner.	Er i risiko for udvikling af kontrakturer i underekstremiteter grundet nylig hoftefraktur.
Ernæring	Vælges ved problemer med at indtage en korrekt mængde væske eller optage ernæring og vitaminer/mineraler eller ved ernæringsbetingede stofskifteproblematikker. Vælges ved problemer med vægt.	Opereret for coloncancer i 2006, obs på dehydratio og vægttab.
Hud og slimhinder	Vælges ved problemer med sår, der er opstået som følge af tryk og/eller shear. Vælges ved problemer med diabetiske sår. Vælges ved traumatiske sår og ved ulcus, der ikke er tryksår eller diabetiske sår. Vælges ved problemer med hud og slimhinder, som ikke er sår.	Er i risiko for udvikling af decubitus grundet nylig hoftefraktur og immobilitet.
Kommunikation	Vælges ved problemer med at kommunikere mundtligt og skriftligt samt anvende udstyr til kommunikationsformål.	Har fået konstateret ALS i 2024 og der forventes forværring i sprog både verbalt og nonverbalt i de senere stadier af sygdommen.

EKSEMPLER OMRÅDENIVEAU - RISICI

Område	Beskrivelse	Eksempel på udfyldt risiko på områdeniveau
Psykosociale forhold	Vælges ved problemer med vedvarende og skadeligt brug af medicin, alkohol eller stoffer. Vælges ved problemer med at håndtere socialt samvær eller overholde sociale normer. Vælges ved problemer med psykiske eller psykiatriske symptomer og evnen til at håndtere følelser.	Er kendt med tidligere skadeligt brug af alkohol og perioder med depressiv adfærd.
Respiration og cirkulation	Vælges ved respirationsproblemer og uhensigtsmæssig vejrtrækning. Vælges ved cirkulationsproblemer og uhensigtsmæssige kredsløbsforstyrrelser.	Har en tendens til hyppige, indlæggelseskrævende pneumonier i vintermånederne.
Seksualitet, køn og kropsopfattelse	Vælges ved problemer ift. seksualitet, køn og kropsopfattelse.	Er i risiko for udvikling af impotens grundet behandling for prostatacancer.
Smerter og sanseindtryk	Vælges ved problemer med smerter. Vælges ved problemer med synssans, lugtesans, smagssans, hørelse, og følesans.	Er kendt med behandlingskrævende periodevise smerter i nyre – og bækkenregionen ved urinvejsinfektioner.
Søvn og hvile	Vælges ved hvile - og søvnproblemer.	Har en tendens til forstyrrelser i døgnrytme og nedsat søvnkvalitet i sommermånederne.

EKSEMPLER OMRÅDENIVEAU - RISICI

Område	Beskrivelse	Eksempel på udfyldt risiko på områdeniveau
Viden og udvikling	Vælges ved problemer med at kunne registrere, lagre og genkalde sig informationer. Vælges ved problemer med målrettet tænkning samt forstå, ræsonnere og reflektere. Vælges ved problemer med at finde, forstå, vurdere og bruge informationer til at tage beslutninger om sundhed og handle herefter.	Fremstår ofte konfus ved urinvejsinfektioner og kan i disse perioder ikke varetage kontakten til den behandlingsansvarlige læge samt har svært ved at vurdere og varetage behandlingstiltag.
Udskillelse af affaldsstoffer	Vælges ved problemer med vandladning, kontinens og nyrerne. Vælges ved problemer med mave og tarm.	Har tidligere haft tendens til hyppige perioder med obstipation og har gentagne gange haft behov for behandling for dette.